

POSTANOWIENIE

29 października 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Maciej Kowalski

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym 29 października 2025 r. w Warszawie
zażalenia B. M.

na postanowienie Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 21 czerwca 2024 r.,

VII WSC 74/24 (VII AGO 661/22),

w sprawie ze skargi B. M. o stwierdzenie niezgodności

z prawem prawomocnego postanowienia Sądu Apelacyjnego w Warszawie

z 23 lutego 2024 r., VII AGO 661/22

w sprawie z powództwa Bank spółki akcyjnej w W.

przeciwko D. W. i B. M.

o zapłatę,

odrzuca zażalenie.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 21 czerwca 2024 r. Sąd Apelacyjny w Warszawie odrzucił skargę pozwaną B. M. o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego postanowienia tam. Sądu z 23 lutego 2024 r.

Wskazał, że przedmiotowa skarga została złożona od postanowienia odrzucającego wnioski pozwanych o sporządzenie uzasadnienia postanowienia tam. Sądu z 4 stycznia 2024 r., a więc orzeczenia, od którego skarga taka nie przysługuje oraz z pominięciem obowiązkowego zastępstwa stron przez adwokata

lub radcę prawnego. W konsekwencji odrzucił skargę jako niedopuszczalną (art. 87¹ w zw. z art. 424⁶ § 3 k.p.c.).

Od powyższego orzeczenia Sądu Apelacyjnego zażalenie wniosła pozwana reprezentowana przez pełnomocnika M. M.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 394¹ § 1 k.p.c. zażalenie do Sądu Najwyższego przysługuje m.in. na postanowienie sądu drugiej lub pierwszej instancji odrzucające skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia.

Jak wynika z art. 87¹ § 1 k.p.c. w postępowaniu przed Sądem Najwyższym obowiązuje zastępstwo stron przez adwokatów lub radców prawnych. Ustanowiony w powołanym przepisie tzw. przymus adwokacko - radcowski dotyczy każdego postępowania przed Sądem Najwyższym i jego skutkiem jest odjęcie stronie zdolności do podejmowania czynności procesowych osobiście (zdolności postulacyjnej). Oznacza to, że czynności samej strony lub pełnomocnika niebędącego adwokatem lub radcą prawnym albo rzecznikiem patentowym są bezskuteczne (zob. postanowienie SN z 26 lutego 2025 r., III CZ 289/24).

Wyjątek od powyższej zasady wprowadzono w art. 87¹ § 2 k.p.c., gdzie przewidziano, że przepisu § 1 nie stosuje się w postępowaniu o zwolnienie od kosztów sądowych oraz o ustanowienie adwokata, radcy prawnego lub rzecznika patentowego oraz gdy stroną, jej organem, jej przedstawicielem ustawowym lub pełnomocnikiem jest sędzia, prokurator, notariusz albo profesor lub doktor habilitowany nauk prawnych, a także gdy stroną, jej organem lub jej przedstawicielem ustawowym jest adwokat, radca prawny lub radca Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej, a w sprawach własności intelektualnej rzecznik patentowy.

W badanej sprawie pełnomocnik M. M. nie wykazała, że jest adwokatem lub radcą prawnym bądź należy do kategorii osób wymienionych w art. 87¹ § 2 k.p.c., a zatem brak jest podstaw do uznania, że jest uprawniona do występowania w imieniu pozwanej przed Sądem Najwyższym.

Bez znaczenia pozostaje przy tym okoliczność, że w zażaleniu został zawarty wniosek pozwanej o ustanowienie pełnomocnika z urzędu. Zażalenie sporządzone i podpisane przez stronę nie mającą zdolności postulacyjnej przed Sądem Najwyższym (odpowiednio przez pełnomocnika nieprofesjonalnego) jest dotknięte brakiem formalnym nieusuwalnym, skutkującym odrzuceniem środka odwoławczego jako niedopuszczalnego, bez wzywania do uzupełniania tego braku i bez możliwości jego usunięcia przez pełnomocnika (zob. *mutatis mutandis* postanowienia SN: z 28 marca 2025 r., III CZ 26/25; z 28 marca 2025 r., III CZ 147/24, i z 23 kwietnia 2025 r., III CZ 39/25).

Skutki niezachowania przymusu adwokacko - radcowskiego normowanego przez art. 87¹ § 1 k.p.c. reguluje ogólnie art. 130 § 5 k.p.c., a w odniesieniu do środków odwoławczych objętych tego rodzaju przymusem, w tym zażaleń do Sądu Najwyższego, obowiązują szczególne regulacje (art. 394¹ § 1 i 3 w zw. z art. 398²¹ w zw. z art. 397 § 3 i art. 373 § 1 k.p.c.), przewidujące odrzucenie wniesionego przez osobę nieuprawnioną zażalenia jako niedopuszczalnego (zob. postanowienie SN z 29 lipca 2025 r., III CZ 112/25).

W tym stanie rzeczy orzeczono, jak w sentencji.

Maciej Kowalski

(a.z.)

[a.ł]